

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педагогіки та психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК11. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Галузь знань	<u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u>
Спеціальність	<u>053 «Психологія»</u>
Назва освітньої програми	<u>Психологія</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський) рівень</u>

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки і психології
протокол № 1 від 29 серпня 2024 року.

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доцент кафедри педагогіки та психології, кандидат психологічних наук, доцент Меленчук Наталя Іванівна	097-880-21-79	Natmelenchuk0808@gmail.com

Завідувач кафедри педагогіки та психології к.п.н., доцент

 Наталя МЕЛЕНЧУК

Гарант освітньої програми
д.п.н., професор

 Світлана ЄРМАКОВА

Узгоджено
Начальник навчального відділу

 Лариса РАЙЧЕВА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 12 Загальна кількість годин – 360	Галузь – 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність – 053 «Психологія»	обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		1-й	
		Семестр	
		1-й; 2-й	1-й; 2-й
		Лекції	
Мова навчання – українська	Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень	56 год.	16 год.
		Практичні, семінарські	
		98 год.	20 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота та індивідуальні завдання	
		206 год.	324 год.
		Вид контролю:	
		залік; екзамен	залік; екзамен

Метою вивчення навчальної дисципліни «Загальна психологія» є підготовка фахівців спеціальності 053 «Психологія» за освітнім ступенем бакалавра відповідно до державних стандартів, встановлених освітньо-професійною програмою «Психологія»; усвідомлення місця загальної психології в системі наук та її методологічних основ; ознайомлення з базовими поняттями; формування уявлення про психічну активність як засіб відображення та перетворення навколишнього світу; аналіз закономірностей функціонування психіки.

Основними **задачами** дисципліни є: формування навичок пояснення і використання в практичній діяльності особливостей перебігу психічних процесів, функціонування психічних станів та прояву психічних властивостей; закономірностей процесів становлення, розвитку й соціалізації особистості, розвитку соціальної групи; розуміння предметної області та професійної діяльності в команді та на рівні міжособистісної взаємодії, розпізнавання психологічних проблем та пропонування шляхів їх розв'язання.

Передумови для вивчення дисципліни. Паралельно з вивченням навчальної дисципліни «Загальна психологія» здобувачі мають вивчати такі навчальні дисципліни, як «Історія психології», «Психофізіологія», «Психологія особистості» та «Теоретичні основи психологічної реабілітації».

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Загальна психологія» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

Навчальна дисципліна «Загальна психологія» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПР), передбачених освітньою програмою:

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання).

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знати:

- предмет і завдання психології, її зв'язок з іншими науками; основних методологічних принципів і методів дослідження психіки;
- особливості психічного відображення дійсності;
- природу і сутність психіки людини;
- психічні процеси, стани та властивості особистості;
- рушійні сили психічного розвитку особистості;
- основні характеристики соціальних груп;
- основні закономірності міжособистісного спілкування та взаємопізнання;
- індивідуально-типологічні особливості особистості (темперамент, характер, здібності) та можливості впливу на їхній розвиток;

- зміст, структуру і види діяльності та поведінки особистості.

Вміти:

- використовувати психологічні методи вивчення особистості та колективу;
- аналізувати психічні процеси, стани та властивості особистості;
- розкривати зміст основних психологічних понять, давати їх визначення;
- використовувати теорії особистості для аналізу її психологічної структури та психологічних особливостей;
- проводити аналіз процесу міжособистісної взаємодії;
- застосовувати одержані знання в практичній діяльності, вирішувати психологічні завдання.

Навички:

- пояснення психологічного змісту та механізмів становлення і розвитку різних форм прояву психіки;
- організації дослідження психічних явищ відповідно до методологічних принципів психології;
- застосування методів діагностики психічних процесів, станів, властивостей особистості та вміти інтерпретувати отримані дані.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I.

ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА ТА СИСТЕМА ЗНАНЬ

Тема 1. Психологія як наука. Предмет, завдання і методи психології

Психологія як наука. Предмет психології. Загальні завдання психологічної науки. Місце психології в системі наук. Диференціація психології на окремі наукові галузі. Основні галузі психології. Застосування психологічних знань в практичній діяльності. Зв'язок психології з іншими науками. Школи, концепції, напрямки у психології. Уявлення античних та середньовікових філософів про душу та свідомість. Біхевіоризм як наука про поведінку. Становлення та розвиток вітчизняної психології. Загальнонаукові методи. Методи психологічного дослідження: спостереження, експеримент (лабораторний та природний). Методи опитування (анкетування, інтерв'ювання, бесіда), тестовий метод. Самоспостереження. Переваги та недоліки кожного методу. Оптимальні умови використання на практиці.

Тема 2. Психіка як об'єкт психології. Виникнення і розвиток психіки.

Форми відображення дійсності: фізична, біологічна, психічна. Психіка як функція високоорганізованої матерії. Взаємозв'язок психіки з нервовою системою. Функціональна асиметрія великих півкуль головного мозку. Рефлекс як основна форма взаємодії організму з середовищем. Умовні і безумовні рефлекси. Розвиток психіки у філогенезі: елементарна чутливість, предметно-перцептивний рівень, інтелект. Взаємозв'язок рівня розвитку психіки і форм поведінки тварин. Свідомість як вищий рівень розвитку психіки: зміст і умови виникнення. Роль праці в формуванні та розвитку свідомості людини. Культурно-історична концепція розвитку психіки людини за Л. С. Виготським. Відмінності між психікою тварин і свідомістю людини. Структура свідомості. Свідоме і несвідоме. Неусвідомлювані психічні явища: передсвідоме, підсвідоме, надсвідоме. Форми прояву психіки: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості особистості. Застосування уявлень про розвиток психіки в процесах психологічної реабілітації.

Тема 3. Відчуття і сприймання – чуттєві форми пізнання дійсності

Загальна характеристика когнітивної сфери особистості. Чуттєві форми пізнання дійсності: відчуття і сприймання. Фізіологічне підґрунтя відчуттів. Класифікація відчуттів. Види відчуттів. Властивості відчуттів. Індивідуальні особливості відчуттів. Відчуття і діяльність.

Сприймання і його характеристики. Фізіологічна основа сприймання. Роль моторних компонентів у сприйманні. Загальні особливості сприймання: предметність, цілісність та структурність, константність, апперцепція, осмисленість та узагальненість, вибірковість, ілюзія. Класифікація та види сприймання. Індивідуальні особливості сприймання. Спостереження як цілеспрямоване сприймання. Умови розвитку чуттєвих форм пізнання дійсності.

Тема 4. Пам'ять: процеси, теорії і закономірності функціонування

Загальна характеристика пам'яті та її роль у життєдіяльності та пізнавальній сфері. Теорії пам'яті. Значення теорії відновлення пам'яті у подоланні наслідків психологічної травми. Основні якості пам'яті. Основні рівні вивчення механізмів пам'яті. Класифікація видів пам'яті. Довільна та мимовільна пам'ять. Довготривала, короткотривала і сенсорна пам'ять. Травматична пам'ять у структурі когнітивних процесів особистості. Загальна характеристика процесів пам'яті. Індивідуальні особливості пам'яті, типи пам'яті. Вікові особливості розвитку пам'яті. Феномени та ефекти пам'яті. Психодіагностичні методи вивчення пам'яті.

Тема 5. Мислення і уява – логічні форми пізнання дійсності

Поняття про мислення. Структура мислення. Загальна характеристика розумових операцій у сучасній психології. Логічні форми мислення. Основні етапи розумового процесу. Типи мислення та їх характеристика. Процес розвитку мислення в онтогенезі. Індивідуальні особливості розуму. Сучасні теорії мислення. Порівняльний аналіз мислення та уяви як форм раціонального пізнання. Засоби активізації мислення. Психодіагностичні методи дослідження мислення та уяви. Поняття про мовлення. Єдність мислення та мовлення. Види мовлення. Розвиток мовлення у дітей. Уява: зміст і види. Фізіологічні основи процесів уяви. Процеси уяви. Прийоми створення нових образів уяви. Уява і творчість. Умови розвитку уяви. Мрія як особливий вид уяви. Використання уяви в техніках візуалізації та психокорекції.

Тема 6. Увага як форма організації психічної діяльності

Поняття про увагу як особливу форму психічної активності. Проблема уваги в сучасній психології. Основні теорії уваги. Фізіологічні основи уваги. Загальна характеристика уваги. Види уваги. Структура уваги. Індивідуальні відмінності уваги. Розгубленість, її типи. Неуважність та її причини. Можливості управління увагою. Методи діагностики уваги.

Тема 7. Емоційно-вольові процеси і стани особистості

Емоційно-вольова сфера особистості. Поняття про емоції та почуття, їх роль у практичній та пізнавальній діяльності. Фізіологічні основи емоцій та почуттів. Теорії емоцій та почуттів у психології. Застосування теорій емоцій (когнітивна оцінка за Лазарусом в інтерпретації психотравм). Основні форми переживання почуттів. Основні емоціональні стани та їх зовнішній вираз. Вплив емоційних станів на процеси психологічного відновлення. Кризові емоційні стани: стрес, еустрес, дистрес, афект, тривога тощо. Механізми емоційного відреагування (катарсис, емоційна підтримка, емпатія). Вищі почуття та їх види. Розвиток емоційної сфери дитини. Засоби психологічної допомоги у регуляції деструктивних емоційних станів.

Поняття про волю. Основні види вольових дій людини. Структура вольового акту: простий вольовий акт; складний вольовий акт. Загальна характеристика вольових станів. Психологічна характеристика стану мобілізаційної готовності. Психологічна характеристика стану зосередженості. Загальна характеристика розвитку вольової регуляції поведінки. Вольова саморегуляція в умовах стресу, кризи. Вікові особливості формування здатності до вольових дій.

Розвиток волі в онтогенезі. Вольові якості особистості. Критерії волі. Виховання та самовиховання волі.

Змістовий модуль 2.

ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ ТА ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 8. Зміст і структура особистості

Поняття про особистість у психології. Співвідношення понять “людина”, “індивід”, “особистість” та “індивідуальність”. Психологічні теорії особистості. Рушійні сили розвитку особистості: різні психологічні підходи. Становлення особистості в процесі соціалізації. Роль активності у розвитку особистості. Структура особистості. Спрямованість особистості як система стійких мотивів поведінки і діяльності. Інтереси, переконання і світогляд особистості. Самосвідомість особистості, особливості її розвитку. Я-концепція та образ Я. Підтримка цілісності "Я-концепції" особистості. Відновлення внутрішньої цілісності як передумова гармонійного розвитку. Самооцінка та рівень домагань особистості. Самоповага особистості. Психологічний захист особистості. Установки особистості. Критерії сформованості особистості. Дослідження Я-концепції.

Тема 9. Діяльність та спілкування

Діяльність як цілеспрямована і усвідомлена активність особистості. Співвідношення понять «діяльність», «поведінка» та «активність». Структура діяльності: цілі, мотиви, дії. Дії і операції. Складові і засоби дій. Уміння й навички. Види діяльності: праця, спілкування, гра. Спілкування як умова формування особистості. Структура спілкування: комунікація, інтеракція, перцепція. Спілкування як обмін вербальною і невербальною інформацією. Спілкування як міжособистісна взаємодія. Взаємодія людей у соціальних групах. Види груп. Групові феномени: конформізм, «зсув ризику», лідерство. Спілкування як сприймання людьми один одного. Ефекти сприймання. Спілкування як чинник емоційної підтримки та стабілізації "Я-концепції". Взаємозв'язок комунікативної компетентності та соціальної адаптованості. Комунікація як інструмент соціального пристосування. Психологічні механізми впливу в процесі спілкування: переконання, психічне зараження, навіювання, наслідування. Умови підвищення ефективності спілкування. Формування атракції.

Тема 10. Міжособові стосунки в групах

Психологія міжособистісних взаємин. Поняття про групи. Групи та їх класифікація. Колектив як вища форма розвитку групи. Диференціація в групах і колективах. Інтеграція в групах і колективах. Групові процеси та розвиток міжособових стосунків учнів початкових класів. Соціометрія та референтометрія. Соціально-психологічний клімат. Вплив міжособових стосунків на процес відновлення після травми.

Тема 11. Мотиви та мотивація

Мотиваційна сфера особистості. Потреби і мотиви. Мотивація. Спрямованість особистості: зміст, види, форми прояву. Теорії мотивації у психології. Роль еволюційної теорії Ч. Дарвіна в розвитку проблеми мотивації особистості. Теорія мотивації за А. Маслоу. Умови розвитку мотивації особистості. Структура мотиваційних утворень. Потяги та бажання. Виникнення мотиву. Екстрінсивна та інтрінсивна мотивація. Позитивна та негативна мотивація. Мотиватори. Автоматизовані і імпульсивні дії і вчинки. Діагностика мотивації.

Тема 12. Темперамент як формально-динамічна основа поведінки

Темперамент як якість особистості. Фізіологічна основа темпераменту. Вивчення видів темпераменту в історії психології. Темперамент та основні властивості нервової системи людини. Психологічна характеристика темпераменту, прояв його основних властивостей стосовно до

пізнавальних процесів та предметної діяльності людини. Типології темпераменту: за Гіппократом, за І. П. Павловим, за Г. Хеймансом та Е. Вірсмою, за Дж. Гілфордом та Л. Терстоуном, за Е. Кречмером. Концепція типів статури та темпераменту за У. Шелдоном. Визначення темпераменту за Б. М. Тепловим. Концепція темпераменту В. М. Русалова. Темперамент та індивідуальний стиль діяльності. Загальне та відмінне в темпераменті та індивідуальному стилі діяльності. Вплив темпераменту на успішність навчання і діяльності. Зв'язок темпераменту з основними властивостями особистості. Залежність відновлювальних процесів від типу темпераменту. Темперамент і вчинки. Темперамент і властивості людини. Темперамент і характер.

Тема 13. Природа і сутність характеру. Акцентуованість характеру

Загальне уявлення про характер. Особливості характеру як психічного феномену. Теоретичні та експериментальні підходи до дослідження характеру. Структура характеру. Типології характеру за: К. Леонгардом, О.Є. Лічко, К. Г. Юнгом, Е. Фромом. Закономірності формування характеру. Риси характеру та інші риси особистості. Класифікація рис характеру. Місце характеру в загальній структурі особистості. Акцентуація рис характеру. Формування характеру. Характер та індивідуальність людини.

Тема 14. Задатки та здібності людини

Загальне уявлення про здібності. Здібності як умова успішного здійснення діяльності. Природні передумови формування здібностей (задатки). Структура здібностей. Визначення здібностей за Б. М. Тепловим. Характеристика загальних та спеціальних здібностей. Основні етапи розвитку здібностей. Здібності, задатки та генотип. Рівні розвитку здібностей. Теорії здібностей. Умови розвитку здібностей. Взаємозв'язок та взаємокомпенсація різних здібностей. Умови макросередовища і розвитку здібностей. Роль особливостей виховання в розвитку здібностей. Роль гри у формуванні здібностей. Можливість взаємокомпенсації різних здібностей в професійній діяльності. Виявлення та активізація компенсаторних здібностей як шлях до психічного відновлення. Проблема профорієнтації. Здібності та профорієнтація. Індивідуальні відмінності у здібностях людей, їх діагностика. Зв'язок темпераменту, характеру і здібностей.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Змістовий модуль І. ВСТУП ДО ЗАГАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ								
Тема 1. Психологія як наука. Предмет, завдання і методи психології	26	4	8	14	26	2	-	24
Тема 2. Психіка як об’єкт психології. Виникнення і розвиток психіки.	26	4	8	14	26	2	2	22
Тема 3. Відчуття і сприймання – чуттєві форми пізнання дійсності	26	4	8	14	26	2	2	22
Тема 4. Пам’ять: процеси, теорії і закономірності функціонування	26	4	8	14	26	-	2	24
Тема 5. Мислення і уява – логічні форми пізнання дійсності	26	4	8	14	26	-	2	24
Тема 6. Увага як форма організації психічної діяльності	26	4	8	14	26	-	2	24

Тема 7. Емоційно-вольові процеси і стани особистості	26	4	8	14	26	2	2	22
Змістовий модуль 2. ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ ТА ДІЯЛЬНОСТІ								
Тема 8. Зміст і структура особистості	26	4	6	16	26	2	2	22
Тема 9. Діяльність та спілкування	24	4	6	14	24	2	-	22
Тема 10. Міжособові стосунки в групах	24	4	6	14	24	-	2	22
Тема 11. Мотиви та мотивація	24	4	6	14	24	-	2	22
Тема 12. Темперамент як формально-динамічна основа поведінки	28	4	6	18	28	2	2	24
Тема 13. Природа і сутність характеру. Акцентуованість характеру	28	4	6	18	28	2	-	26
Тема 14. Задатки та здібності людини	24	4	6	14	24	-	-	24
<i>Усього годин</i>	360	56	98	206	360	16	20	324
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ – ЗАЛІК, ЕКЗАМЕН 5. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ								

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовий модуль І. ВСТУП ДО ЗАГАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ			
1	Тема 1. Психологія як наука. Предмет, завдання і методи психології 1.Психологія як система наук, що розвиваються. 2. Загальна характеристика основних етапів розвитку психології. 3. Проблема предмету сучасної психології. 5. Основні структурні компоненти сучасної психологічної науки: академічна психологія, практична психологія, розвиваюча психологія. 6. Диференціація психології на окремі наукові галузі. 7. Основні завдання психологічної практики. 8. Проблеми методу дослідження в психології. 9. Експериментальний метод в психології. 10. Класифікація методів психологічних досліджень. 11. Квазіексперимент як метод дослідження в психології. 12. Метод інтроспекції та проблема самоспостереження. 13. Сучасне уявлення про роль методів спостереження та самоспостереження в психології.	8	-
2	Тема 2. Психіка як об’єкт психології. Виникнення і розвиток психіки. 1. Особливості психічного відображення. 2. Виникнення психіки. 3. Психіка та її відмінність від інших властивостей матерії. 4. Чутливість та відчуття, їх властивість та основні розбіжності порівняно з подразливістю. 5. Інтегративна функція психіки. 6. Роль властивостей зовнішніх подразників у формуванні поведінки нижчих тварин. 7. Диференціація органів чутливості. Вузлова нервова система та ланцюгова	8	2

	поведінка тварин. 8. Вчення І.П. Павлова про умовні та безумовні рефлекси. 9. Становлення нижчих форм поведінки психіки. 10. Гіпотеза Леонтьєва-Фабрі про стадії та рівні психічного відображення у тварин. 11. Стадія елементарної сенсорної психіки, її нижчий та вищий рівень. 12. Стадія перцептивної психіки, її особливості. 13. Основні етапи розвитку психіки: панпсихізм, антропсихізм, біопсихізм, нейропсихізм та ін. 14. Особливості психіки людини. 15. Застосування уявлень про розвиток психіки в процесах психологічної реабілітації.		
3	Тема 3. Відчуття і сприймання – чуттєві форми пізнання дійсності 1. Загальна характеристика відчуттів як почуттєвого пізнання. 2. Основні підходи до дослідження відчуттів в психології. 3. Основні властивості відчуттів. 4. Класифікація відчуттів. 5. Психофізичні закономірності відчуттів. 6. Поняття «порогів чутливості». Основний психофізичний закон Вебера-Фехнера. 7. Психофізіологічні закономірності відчуттів. 8. Адаптація. Сенсibilізація. Синестезія. 9. Явище послідовного образу.	8	2
4	Тема 4. Пам'ять: процеси, теорії і закономірності функціонування 1. Загальна характеристика пам'яті та її роль у життєдіяльності й пізнавальній сфері. 2. Теорії пам'яті. 3. Основні якості пам'яті. 4. Основні рівні вивчення механізмів пам'яті. 5. Класифікація видів пам'яті. 6. Значення теорії відновлення пам'яті у подоланні наслідків психологічної травми. 7. Травматична пам'ять у структурі когнітивних процесів особистості. 8. Загальна характеристика процесів пам'яті. 9. Індивідуальні особливості пам'яті, типи пам'яті. 10. Феномени та ефекти пам'яті. 11. Методи діагностики пам'яті. 12. Вікові особливості розвитку пам'яті.	8	2
5	Тема 5. Мислення і уява – логічні форми пізнання дійсності 1. Сучасні теорії мислення. 2. Загальна характеристика розумових операцій у сучасній психології. 3. Логічні форми мислення. 4. Основні етапи розумового процесу. 5. Типи мислення та їх характеристика. 6. Загальна характеристика мовлення. 7. Функції мовлення. Зв'язок мовлення з іншими пізнавальними процесами. 8. Види мовлення, їх характеристика. Усне та письмове мовлення. Монологічне	8	2

	та діалогічне мовлення. 9. Уява як форма раціонального пізнання. 10. Функції уяви. 11. Психологічні механізми уяви. Характеристика видів уяви. 12. Мрія як особливий вид уяви. 13. Використання уяви в техніках візуалізації та психокорекції. 14. Розвиток мовлення у дітей.		
6	Тема 6. Увага як форма організації психічної діяльності 1. Проблема уваги в сучасній психології. 2. Основні теорії уваги. 3. Загальна характеристика уваги. 4. Види уваги. 5. Структура уваги. Властивості уваги. 6. Розгубленість, її типи. 7. Дослідження особливостей уваги.	8	2
7	Тема 7. Емоційно-вольові процеси і стани особистості 1. Загальна характеристика емоцій і почуттів людини. 2. Філогенетичні аспекти емоційного реагування. Емоціогенні ситуації. 3. Функції і роль емоцій. Роль «позитивних» і «негативних» емоцій. 4. Основні теорії емоцій. Застосування теорій емоцій (когнітивна оцінка за Лазарусом). 5. Кризові емоційні стани: стрес, еустрес, дистрес, афект, тривога тощо. 6. Механізми емоційного відреагування (катарсис, емоційна підтримка, емпатія) 7. Феномен «емоційного вигорання». 8. Вплив емоційних станів на процеси психологічного відновлення. 9. Почуття як стійке емоційне ставлення до значимого об'єкта (емоційна установка). 10. Класифікація почуттів. 11. Поняття вольової дії. Основні функції вольової дії. Вольове зусилля. 12. Поняття вольові якості особистості. Склад вольових якостей. 13. Структура і загальні характеристики вольових якостей. 14. Вольова саморегуляція в умовах стресу, кризи. 15. Розвиток емоційної сфери дитини	8	2
Змістовий модуль 2. ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ ТА ДІЯЛЬНОСТІ			
8	Тема 8. Зміст і структура особистості 1. Індивід як біосоціальне явище. Первинні та вторинні якості індивіда. 2. Визначення поняття «особистість». Якості особистості. 3. Поняття «індивідуальність» в сучасній психології. 4. Соціалізація як необхідний етап розвитку особистості. Стадії соціалізації. 5. Розбіжності між соціалізацією дітей та дорослих. Ресоціалізація. 6. Саморозвиток та самореалізація особистості. Інкультурація. 7. Психологічна структура особистості. 8. Я-концепція та образ Я. 9. Самооцінка та рівень домагань особистості. Самоповага особистості. 10. Установки особистості. 11. Підтримка цілісності "Я-концепції" особистості. Відновлення внутрішньої	6	2

	цілісності як передумова гармонійного розвитку.		
9	Тема 9. Діяльність та спілкування 1. Поняття діяльності в психології. 2. Структура діяльності: цілі, мотиви, дії. 3. Дії і операції. 4. Уміння й навички. 5. Види діяльності та їх характеристика: праця, спілкування, гра. 6. Поняття та структура спілкування: комунікація, інтеракція, перцепція. 7. Спілкування як чинник емоційної підтримки та стабілізації "Я-концепції". 8. Взаємодія людей у соціальних групах. Групові феномени: конформізм, «зсув ризику», лідерство. 9. Ефекти сприймання. 10. Психологічні механізми впливу в процесі спілкування: переконання, психічне зараження, навіювання, наслідування. 11. Поняття атракції. 12. Взаємозв'язок комунікативної компетентності та соціальної адаптованості.	6	-
10	Тема 10. Міжособові стосунки в групах 1. Поняття про групи. 2. Групи та їх класифікація. 3. Колектив як вища форма розвитку групи. 4. Диференціація в групах і колективах. 5. Інтеграція в групах і колективах. 5. Групові процеси та розвиток міжособових стосунків учнів початкових класів. 6. Методи соціометрії та референтометрії. 7. Вплив міжособових стосунків на процес відновлення після травми.	6	2
11	Тема 11. Мотиви та мотивація 1. Мотиваційна сфера особистості. 2. Поняття мотиву. 3. Потреби і мотиви. 4. Поняття мотивації. 5. Спрямованість особистості: зміст, види, форми прояву. 6. Умови розвитку мотивації особистості. 7. Теорії мотивації у психології. 8. Мотивація успіху й боязнь невдачі (опитувальник А. А. Реана).	6	2
12	Тема 12. Темперамент як формально-динамічна основа поведінки 1. Темперамент як психодинамічна якість індивіду. 2. Загальна характеристика фізіологічних основ темпераменту за І.П. Павловим. 3. Виникнення вчень про темперамент в період античності. 4. Формальні теорії видів темпераменту. 5. Генетична теорія видів темпераменту за К. Конрадом. 6. Характеристика основних типологій темпераменту. 7. Темперамент та діяльність. 8. Поняття індивідуального стилю діяльності. 9. Зв'язок темпераменту та індивідуального стилю діяльності. 10. Залежність стильової характеристики особистості від темпераменту. 11. Діагностика темпераменту. 12. Залежність відновлювальних процесів від типу темпераменту.	6	2

13	Тема 13. Природа і сутність характеру. Акцентуованість характеру 1. Характер як система найбільш стійких рис особистості. 2. Співвідношення темпераменту і характеру. 3. Загальна характеристика типології характеру в сучасній психології. 4. Формування та становлення типів акцентуації характеру за К. Леонгардом та О.Є. Лічко. 5. Психоаналітичні типології характеру за К.Г. Юнгом. 6. Особливості формування характеру. 7. Вплив національних, професійних, вікових факторів на формування індивідуального характеру. 8. Стійкість та пластичність характеру. 9. Характер та воля: «безхарактерна людина», «вольова людина». 10. Взаємозв'язок характеру та інших елементів особистості. 11. Вплив характеру на поведінку людини. 12. Діагностика характеру.	6	-
14	Тема 14. Задатки та здібності людини 1. Загальна характеристика здібностей людини. 2. Ознаки та характеристика поняття "здібність" за теорією Б.М. Теплова. 3. Співвідношення здібностей та успішності навчання, успішності діяльності. 4. Класифікація здібностей у сучасній психології. 5. Загальні та спеціальні здібності, теоретичні та практичні здібності, навчальні та творчі здібності людини. 6. Геніальність, обдарованість, талант, майстерство. 7. Загальна характеристика сучасних теорій здібностей. 8. Біосоціальна природа здібностей людини. 9. Концепція здібностей К.А. Гельвеція. 10. Френологія. Розвиток інших теорій щодо людських здібностей. 11. Концепції здібностей Ф. Галля та Ф. Гальтона. 12. Метод близнюків у дослідженні здібностей. 13. Виявлення та активізація компенсаторних здібностей як шлях до психічного відновлення.	6	-
Всього		98	20

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Загальна психологія» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді доповідей, есе, презентацій.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовий модуль І.			
ВСТУП ДО ЗАГАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ			
1	Тема 1. Психологія як наука. Предмет, завдання і методи психології <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. Підберіть п'ять приказок, в яких зафіксовані життєві психологічні знання. Спробуйте пояснити їх і з'ясувати, які особливості цих знань у них втілені. 2. Назвіть (перерахуйте) найбільш значні школи (напрями) психологічної науки в ХХ ст. та імена їх найвидатніших представників. 3. Розкрийте внесок Г. С. Костюка у становлення та розвиток вітчизняної психологічної науки. 4. Скласти схему: «Методи психології». <i>Ведення психологічного словника.</i> <i>Підготувати презентацію на тему: «З історії тлумачень функціональної сутності психіки» (див. Москалець В.П. Загальна психологія : підручник. К. : Ліра-К, 2020. 564 с. http://194.44.152.155/elib/local/sk/sk814182%20.pdf)</i>	14	24
2	Тема 2. Психіка як об'єкт психології. Виникнення і розвиток психіки <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. Наведіть приклади, які дозволять проілюструвати психічні стани, властивості та процеси. Який існує взаємозв'язок психічних станів людини з психічними процесами і властивостями особистості? У чому полягає індивідуальна своєрідність і типовість, різноманіття і полярність психічних станів людини? 2. Укладіть порівняльну таблицю, визначивши найсуттєвіші відмінності психіки людини і тварин: «Розбіжності психіки людини і тварини». 3. Яка роль свідомості у розвитку людини? Чому свідомість притаманна лише людині, але не проявляється навіть у вищих тварин? 4. Хто вперше почав вивчати неусвідомлювані психічні процеси у психології? 5. Який взаємозв'язок свідомого і несвідомого у психіці людини? 6. Знайдіть в психологічній літературі інформацію про дітей, які виховувалися тваринами. Чому виникали проблеми з тим, щоб ці діти змогли жити серед людей? 7. Створіть короткий відеоролик про значення розвитку когнітивних процесів під час раннього втручання. 8. Есе-роздум: Як розвиток психічних процесів у рамках раннього втручання впливає на подальшу соціальну адаптацію дитини? <i>Ведення психологічного словника.</i>	14	22
3	Тема 3. Відчуття і сприймання – чуттєві форми пізнання дійсності <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. Визначте, про яку закономірність відчуттів йдеться у наведеному прикладі. «При вигляді лимона у багатьох людей виділяється слина і відчувається смак кислого». 2. Визначте, з чим пов'язане описане явище.	14	22

	«На білій стіні висить годинник, чорний циферблат якого укладено в овал сріблястого кольору. Людина пильно вдивляється в циферблат, намагаючись визначити положення стрілок, а потім переводить погляд на білу стіну і раптом «бачить» там годинник в дещо зміненому вигляді». 3. Знайдіть приклади сенсibilізації та адаптації аналізаторів, пов'язаних із професійною діяльністю людини. 4. Чим відрізняється сприйняття від відчуттів? 5. У чому особливості сприйняття руху, простору і часу? 6. Скласти схему: «Види відчуттів». <i>Ведення психологічного словника.</i>		
4	Тема 4. Пам'ять: процеси, теорії і закономірності функціонування <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. Яка роль повторення в процесі запам'ятовування? 2. Що таке «фактор краю»? 3. Як залежить продуктивність опосередкованого запам'ятовування від характеру асоціативних зв'язків? 4. Як впливає емоційний стан на процес заучування та довгострокового запам'ятовування? 5. Чи пов'язана модальність сприймання, уявлення та запам'ятовування? 6. Поясніть, чому ми завжди довше пам'ятаємо про роботу, яку не встигли закінчити. Який ефект із цим пов'язаний? 7. Поясніть, чому інтенсивне опрацювання матеріалу в короткий час приводить до більш ефективного запам'ятовування, ніж тривале, але неінтенсивне вивчення. 8. Скласти схему: «Види пам'яті». <i>Ведення психологічного словника.</i>	14	24
5	Тема 5. Мислення і уява – логічні форми пізнання дійсності <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. Який вид умовиводів реалізується у нижченаведеному прикладі: «Вчитель по черзі викликає всіх учнів у класі за прізвищами. Кожен відкликається. На підставі того, що кожен у списку виявився на місці, вчитель робить висновок, що в класі немає відсутніх». 2. Визначте, які види мислення виявляються в наведених нижче ситуаціях: а) Збирання дитиною конструктора. б) Проектування дизайнером інтер'єру приміщення. в) Перекладання речей на полиці з місця на місце з метою знайти спосіб найкращого їх розміщення. г) Рішення навчальної задачі новим способом. 3. Поясніть, чому деякі люди, неосвічені в медицині, прочитавши опис якогось захворювання, схильні уявляти, що вони захворіли саме на цю хворобу, що й у них виявляються симптоми цієї хвороби. Яка особливість людської уяви виявляється при цьому? 4. Проведіть спостереження за маленькою дитиною. Назвіть критерії зовнішнього та внутрішнього мовлення. 5. Розробіть психологічні рекомендації батькам: що потрібно робити, щоб розвинути творчу уяву дитині? 6. Скласти схему: «Види мислення».	14	24

	7. Скласти схему: «Види і функції уваги». <i>Ведення психологічного словника.</i>		
6	Тема 6. Увага як форма організації психічної діяльності <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. Чи можлива розумна діяльність без уваги? Чим може зумовлюватися неуважність учнів на заняттях? 2. Розкрийте зміст кожної якості уваги, її роль у житті й діяльності людини, назвіть фактори, що впливають на прояв і розвиток цих якостей. 3. Який зв'язок уваги з іншими психічними процесами? 4. Чим відрізняються довільна та післядовільна увага? 5. Школяр вчить уроки і водночас слухає улюблену рок – групу. За якої умови це сприятиме, а за якої – перешкоджатиме навчанню? 6. Встановіть найбільш типові порушення уваги та запропонуйте способи їх корекції. 7. Опрацюйте методики (тест «Структура інтелекту» Р. Амтхауера, тест «Таблиці Шульте») і проаналізуйте отримані вами результати. <i>Ведення психологічного словника.</i>	14	24
7	Тема 7. Емоційно-вольові процеси і стани особистості <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. У чому полягає відмінність між емоціями та почуттями? 2. Дайте характеристику наступним почуттям: симпатія та антипатія, прив'язаність, дружба, любов та закоханість, заздрість, ревності, щастя, ворожість. 3. Поняття про псевдопочуття. Почуття «нового», «почуття обов'язку», «почуття причетності», «почуття ліктя» та інші. 4. За якими параметрами можна оцінювати емоції? 5. Які переваги та недоліки методу самооцінки та самозвіту в оцінці емоцій? 6. Проаналізуйте поняття «емоційна зрілість», «емоційна незрілість»? 7. Розкрийте поняття емоційної експресії. 8. Наведіть приклади, як проявляється вольова регуляція поведінки під час навчання. 9. Наведіть приклади, як первинні, вторинні і третинні вольові якості особистості проявляються у нашій повсякденній активності? 10. Як пов'язані вольові зусилля, мотивація та задоволення, що виникають в процесі діяльності? Обґрунтуйте відповідь. 11. Що спричиняє в людини психічний стан фрустрація? Які її прямі психологічні наслідки? 12. З'ясуйте власну здатність до емпатії за допомогою «Методики діагностики рівня емпатичних здібностей» В.В. Бойка. Проаналізуйте результати. Розробіть психологічні рекомендації, спрямовані на емоційну регуляцію власної поведінки. <i>Ведення психологічного словника.</i>	14	22
Змістовий модуль 2. ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ ТА ДІЯЛЬНОСТІ			
8	Тема 8. Зміст і структура особистості <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. З якою самооцінкою пов'язана така поведінка хлопця у наведеному	16	22

	прикладі. Обґрунтуйте свою відповідь. Надайте рекомендації для такої людини. «В. погано обізнаний про свою особистість, її можливості, обмеження і потреби, він постійно доводить оточуючим і собі важливість окремих своїх якостей і умінь, схильний до повторних, часто дезадаптивних стратегій і схем поведінки. В. не знає точно, чого він хоче і про що думає, знецінює свої досягнення, успіхи інших сприймає болісно, як виклик власній особистості». 2. Наведіть приклади актуалізації в свідомості людини різних «образів Я»: «Я-реальне», «Я-динамічне», «Я-ідеальне», «Я-ретроспективне», «Я-функціонально-рольове», «Я-соціальне», «Я-фізичне», «Я-духовне». 3. Поясніть значення поняття «рівень прагнень». Яке співвідношення рівня прагнень і можливостей необхідне для забезпечення кращого розвитку й формування особистості? 4. Поясніть значення поняття «психологічний захист». У яких ситуаціях вступають у дію захисні механізми психіки? 5. Проаналізуйте, які соціальні ролі ви виконуєте. <i>Ведення психологічного словника.</i> <i>Підготувати презентацію: «Теоретичні підходи до типології особистості» (теоретичний підхід на вибір).</i>		
9	Тема 9. Діяльність та спілкування <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. Охарактеризуйте навчання як вид діяльності. Вкажіть його природу, мотиви, вікові та сутнісні характеристики. 2. Охарактеризуйте працю як вид діяльності. Вкажіть його природу, мотиви, вікові та сутнісні характеристики. 3. Визначте, який закономірний зв'язок між психікою і діяльністю виявляється в наведеному прикладі. «Вивчення людей похилого віку та довгожителів засвідчує, що поступове вивільнення від обов'язків і пов'язаних з ними функцій призводить до звуження та порушення особистості і, навпаки, постійний зв'язок з довколишнім життям сприяє збереженню особистості аж до смерті. Якщо людина з певних причин припиняє професійну, громадську діяльність, то це зумовлює глибокі зміни у структурі її особистості». 4. Які механізми та ефекти соціальної перцепції виявляються при співпраці психолога та клієнта? В якому разі їх вплив матиме позитивний або негативний ефекти? 5. Які функції виконує спілкування? Спробуйте самостійно дібрати приклади, що розкривають зміст кожної з функцій спілкування. 6. Що належить до невербальних засобів спілкування? Розкрийте їхню сутність. 7. Який із методів впливу на співрозмовника є найбільш насильницьким? Аргументуйте свою думку. 8. Які маніпуляції застосовуються в процесі спілкування? Розкрийте психологічні основи деяких із них. <i>Ведення психологічного словника.</i>	14	22
10	Тема 10. Міжособові стосунки в групах <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i>	14	22

	1. Що таке колектив і яка його роль у становленні особистості? Чим ця група людей відрізняється від інших? 2. Яким чином формуються міжособистісні стосунки у групі? 3. В чому суть явищ психологічної сумісності та конфлікту у міжособистісних стосунках? 4. Яка роль психологічних механізмів міжособистісних відносин у становленні особистості та розвитку групи? 5. Розкрийте роль референтної групи в становленні особистості. 6. Колектив – це група, але не будь-яка група – колектив. Як Ви це розумієте? 7. Проаналізуйте особливості міжособистісних відносин у групі, використовуючи методику «Соціометрія» (Дж. Морено). 8. Опрацюйте методику «Визначення індексу групової згуртованості» Сішора і проаналізуйте отримані вами результати. 9. Розробіть психологічні рекомендації, спрямовані на покращення психологічного клімату в колективі. <i>Ведення психологічного словника.</i>		
11	Тема 11. Мотиви та мотивація <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1 Чим відрізняються між собою поняття «уміння», «навичка», «звичка»? 2. Якими є особливості мотивації досягнення успіхів і уникнення невдач? Як можна пояснювати безпорадність з точки зору мотивації? Яким чином характеризують особистість наступні мотиваційні утворення: афіліація, мотив влади, альтруїзм, агресивність? 3. Наведіть приклади ситуацій, у яких актуалізуються мотиви досягнення успіху й уникнення невдач. 4. Перерахуйте зовнішні й внутрішні мотиви, що виникають у навчальній діяльності. 5. Які принципи мотивації людини були розкриті в теорії ієрархії потреб А. Маслоу? Які рівні має піраміда потреб А. Маслоу? 6. Опрацюйте методику «Визначення спрямованості особистості (орієнтаційна анкета)» і проаналізуйте отримані вами результати. <i>Ведення психологічного словника.</i>	14	22
12	Тема 12. Темперамент як формально-динамічна основа поведінки <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. Які якості особистості потрібно віднести до властивостей темпераменту? 2. Яке співвідношення темпераменту й особистості? Наведіть приклади, як це співвідношення проявляється у поведінці. 3. Наведіть приклади, яким чином можуть бути пов'язані вік, стать, конституція з властивостями особистості. 4. Навести приклади представників різних типів темпераменту серед літературних героїв. 5. Дайте порівняльну характеристику типам темпераментів людини, спираючись на властивості НС людини. <i>Ведення психологічного словника.</i> <i>Підготувати презентацію на тему: «Історичне вчення про темперамент».</i> 3. Есе щодо власного типу темпераменту.	18	24

13	Тема 13. Природа і сутність характеру. Акцентуованість характеру <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. Які риси особистості поєднуються в характері? 2. Які риси характеру особистості є типовими, а які – нетиповими? 3. У чому виявляється акцентуація характеру особистості? 4. Як поєднуються в характері природні та соціальні чинники? 5. Яким є механізм формування властивостей характеру? 6. Яка роль самовиховання у становленні характері особистості? 7. Напишіть самохарактеристику. Згрупуйте риси характеру на підставі ставлення до речей, інших людей, самого себе, діяльності. До якого типу ви віднесете свій характер? Як формувалися окремі риси вашого характеру? Чи властиве вам загострення якихось рис? 8. Опрацюйте методику «Опитувальник Шмішека» і проаналізуйте отримані вами результати. <i>Ведення психологічного словника.</i> <i>Підготувати презентацію «Типи акцентуацій характеру».</i> <i>Складіть есе щодо особливостей власних акцентуацій характеру.</i>	18	26
14	Тема 14. Задатки та здібності людини <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. Охарактеризуйте основні види здібностей людини, встановіть зв'язок між ними. 2. Обдарованість, задатки, здібності, геніальність – як розрізнити і пов'язати ці поняття? 3. Якою є природа індивідуально-психологічних відмінностей людей і їх здібностей? 4. Як можна пояснити той факт, що людина, яка не має здібностей до певного виду діяльності, досягає в ній таких самих високих результатів, як і та, що має здібності до цього виду діяльності? 5. Ознайомтеся з переліком здібностей, важливих для професії педагога. З'ясуйте, які з них є відносно загальними, а які – відносно спеціальними: а) Творче ставлення до справи. б) Високий рівень розумових здібностей в) Здатність розуміти внутрішній стан іншої людини. г) Організаторські здібності д) Здатність добре володіти собою, керувати своїми почуттями. є) Здатність передбачити зміни в поведінці й розвитку особистості. д) Здатність передавати іншим своє ставлення до справи. 6. З'ясуйте, що дає можливість людині нижчого рівня здібностей до певної діяльності виконувати її краще, ніж людині більш здібній? Які психічні якості особистості роблять це можливим? 7. Доберіть приклади з життя видатних людей (вчених, письменників, акторів, музикантів, політиків), які демонструють особливості прояву, розвитку, компенсації, взаємозв'язку здібностей. <i>Ведення психологічного словника.</i>	14	24
	Всього	206	324

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Види контролю	Складові оцінювання	
	Для іспиту	Для заліку
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних (лабораторних) занять, виконання самостійної роботи, індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача тощо.	50%	100%
підсумковий контроль	50%	

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, есе, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, залік, іспит
--	---

Питання до екзамену

1. Поняття про психологію. Завдання та предмет психології.
2. Місце психології в системі наук.
3. Методи психологічних досліджень. Загальна характеристика.
4. Основні методи психологічних досліджень. Спостереження.
5. Основні методи психологічних досліджень. Експеримент.
6. Додаткові методи психологічних досліджень.
7. Етапи розвитку психології як науки.
8. Класифікація психічних явищ: психічні процеси, психічні стани, психічні якості особистості.
9. Психіка як властивість живої матерії.
10. Основні функції психіки.
11. Розвиток психіки тварин.
12. Стадії та рівні розвитку психіки та поведінки тварин за теорією О.М. Леонтьєва та К.Е. Фабрі.
13. Характеристика стадії елементарної сенсорної психіки.
14. Характеристика стадії перцептивної психіки.
15. Характеристика інтелектуальної поведінки тварин.
16. Свідомість як найвищий рівень психічного відображення.
17. Культурно-історична концепція розвитку людини Л.С. Виготського.
18. Роль праці в формуванні та розвитку особистості людини.
19. Структура свідомості.
20. Самосвідомість, розвиток самосвідомості.
21. Відчуття як елементарний пізнавальний процес. Основні властивості відчуттів.
22. Класифікація відчуттів.
23. Чутливість. Пороги чутливості. Абсолютні пороги чутливості. Відносний поріг чутливості. Закон Вебера-Фехнера.
24. Адаптація органів почуттів. Синестезія. Сенсibiliзація.
25. Сприймання. Властивості сприймання.
26. Види сприймання. Апперцепція.
27. Загальна характеристика уваги. Фізіологічні основи уваги.
28. Види уваги. Основні властивості уваги.
29. Пам'ять, види пам'яті. Фізіологічні основи пам'яті.
30. Теоретичні підходи до вивчення пам'яті.
31. Процеси пам'яті. Властивості пам'яті.
32. Забування, основні причини забування.
33. Відтворення, узнавання, пригадування, спогади.
34. Феномени пам'яті.
35. Загальна характеристика мовлення. Функції мовлення.
36. Види мовлення. Їх характеристика.

37. Загальна характеристика уяви. Функції уяви.
38. Види уяви. Їх характеристика.
39. Загальна характеристика мислення.
40. Розумові операції: аналіз, синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення, конкретизація, класифікація.
41. Логічні форми мислення. Поняття. Судження. Умовивід: аналогія, індукція, дедукція.
42. Типи мислення. Їх характеристика.
43. Наочно-діюче мислення. Наочно-образне мислення. Абстрактно-логічне мислення.
44. Практичне та теоретичне мислення.
45. Репродуктивне і творче мислення.
46. Дискурсивне й інтуїтивне мислення.
47. Процес розвитку мислення в онтогенезі.
48. Теорії мислення.
49. Емоції, почуття. Види вищих почуттів.
50. Теоретичні підходи до вивчення емоцій.
51. Властивості емоцій. Види емоцій.
52. Гнів, огида та презирство: причини, переживання, значення.
53. Печаль, горе та депресія: причини, переживання, значення.
54. Страх та тривога: причини, переживання, функції та соціалізація.
55. Воля. Етапи вольового акту.
56. Вольові властивості особистості.
57. Інтернальний та екстернальний локуси контролю.
58. Потреби, види та рівні потреб. Ієрархічна структура потреб.
59. Мотиви. Форми мотивів.
60. Спонукальні мотиви: установки, потяги та бажання.
61. Притягальні мотиви: інтереси, мрії, ідеали та переконання.
62. Діяльність і її структура.
63. Види діяльності: гра, навчання, праця.
64. Способи діяльності. Вміння, навички, звички.
65. Неусвідомлені механізми свідомих дій. Автоматизми.
66. Поняття групи в психології. Соціометрія.
67. Поняття про колектив.
68. Спілкування. Структура спілкування.
69. Спілкування. Функції спілкування.
70. Засоби спілкування: вербальні, невербальні.
71. Взаємодія в спілкуванні. Види взаємодій.
72. Механізми психологічного впливу. 46. Перцептивний аспект у спілкуванні.
73. Фізіологічні основи психіки людини.
74. Взаємозв'язок психіки та мозку людини.
75. Проблема особистості у вітчизняній та зарубіжній психології.
76. Поняття індивіду, первинні та вторинні властивості.
77. Психологічна характеристика індивіду.
78. Особистість, її психологічна структура.
79. Поняття індивідуальності.
80. Структура особистості в психологічних теоріях.
81. Поняття про зрілу особистість.
82. Розвиток і формування особистості.
83. Соціалізація та інтерналізація особистості.
84. «Я-концепція» особистості.
85. Темперамент. Фізіологічні основи темпераменту.
86. Типи темпераментів, їх властивості.
87. Теорії темпераменту.
88. Властивості темпераменту.
89. Поняття характеру, стійкі риси характеру.

90. Структура характеру.
91. Загальна характеристика соціальних характерів.
92. Типологія характерів за Е. Фромом.
93. Акцентуйовані характери за К. Леонгардом.
94. Типологічна модель характерів за О.Є. Лічко.
95. Маніпулятивні характери за типологією Е. Шострома.
96. Модель індивідуальних характерів за К. Юнгом.
97. Здібності, види здібностей.
98. Задатки. Фізіологічне і соціальне в задатках.
99. Обдарованість. Талант. Геніальність.
100. Здібності та інтелект.

8. ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРДВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ У МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

(поточний контроль, підсумковий контроль, загальний результат оцінювання)

ЕКЗАМЕН

<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на практичних (лабораторних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних (лабораторних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних (лабораторних) занять	30
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Індивідуальне тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача			
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	10
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен			50
<i>Загальний результат оцінювання</i>			100

Поточний контроль знань здобувачів освіти при формі контролю **екзамен** (максимум 50 балів) оцінюється за шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням балів за кожний вид роботи таким чином:

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

- за підготовку до аудиторних занять (максимум 30 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості практичних (лабораторних) занять, для переведу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 6;
- за виконання завдань для самостійного опрацювання (тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою) (максимум 10 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості програмного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, для переведу зазначених балів середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 2;
- за інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовку наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо (максимум 10- балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості інших видів індивідуальних завдань, для переведу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 2.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

- «2» - виставляється за неправильну відповідь (письмову роботу), яка не відповідає змісту теми та свідчить про нерозуміння її основних положень;
- «3» - виставляється за відповідь (письмову роботу), яка відповідає змісту теми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень навчального матеріалу, свідчить про те, що знання студента мають фрагментарний, поверховий характер;
- «4» - оцінюється правильна і обґрунтована відповідь (письмова робота), з якої видно, що студент знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної теми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок.
- «5» - оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь (письмова робота) на запитання теми, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією, показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання в практичній площині.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ЗА ЕКЗАМЕН (максимум 50 балів)

Рівень знань оцінюється:

- від 40 до 50 балів - студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки;
- від 30 до 40 балів - студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді;
- 20 - 30 балів - студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки.
- 10 - 20 балів - володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;
- 0 - 10 балів - володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки.

ЗАЛІК

<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток

			оцінювання
Систематичність і активність роботи на практичних (лабораторних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних (лабораторних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних (лабораторних) занять	60
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Індивідуальне тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	20
Виконання індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача			
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	20
Разом балів за поточний контроль			100
Загальний результат оцінювання			100

Поточний контроль знань здобувачів освіти при формі контролю **залік** (максимум 100 балів) оцінюється за шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням балів за кожний вид роботи таким чином:

- за підготовку до аудиторних занять (максимум 60 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості практичних (лабораторних) занять, для переводу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 12;
- за виконання завдань для самостійного опрацювання (тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою) (максимум 20 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості програмного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, для переводу зазначених балів середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 4;
- за інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовку наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо (максимум 20- балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості інших видів індивідуальних завдань, для переводу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 4.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

- «2» - виставляється за неправильну відповідь (письмову роботу), яка не відповідає змісту теми та свідчить про нерозуміння її основних положень;
- «3» - виставляється за відповідь (письмову роботу), яка відповідає змісту теми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень навчального матеріалу, свідчить про те, що знання студента мають фрагментарний, поверховий характер;
- «4» - оцінюється правильна і обґрунтована відповідь (письмова робота), з якої видно, що студент знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної теми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок.

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

- «5» - оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь (письмова робота) на запитання теми, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією, показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання в практичній площині.

9. КРИТЕРІЇ ЗАГАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ (для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;
- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);
- «задовільно» / «зараховано» Е - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.
- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	FX	незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Буняк Н.А. Загальна психологія: лекції. Тернопіль: вид-во ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017. 300 с.

2. Варій М.Й. Загальна психологія. Львів : Апріорі, 2016. 382 с.
3. Долинська Л.В. Загальна психологія : Хрестоматія. К. : Каравела, 2017. 640 с.
4. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.
5. Максименко С. Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія. Київ : МАУП, 2020. 256 с.
6. Москалець В.П. Загальна психологія. К. : Ліра, 2020. 564 с.
7. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник. К. : Каравела, 2020. 418 с.
8. Рибалка В.В. Методологічні проблеми наукової психології: посібник. Київ: Талком, 2017. 245 с.
9. Савчин М. В. Загальна психологія: навчальний посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 344 с.

Допоміжна

1. Бабаян Ю.О. Соціальна психологія. Хрестоматія: навчальний посібник. Миколаїв: Іліон, 2017. 286 с.
2. Загальна психологія : хрестоматія : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. / упоряд.: О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук [та ін.]. Київ : Каравела, 2022. 640 с.
3. Іллін Є. П. Мотивація і мотиви / переклад з рос. мови, передмова та примітки Т. В. Тадесвої. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2013. 512 с.
4. Ільїна Н. Психологія творчості та обдарованості. Київ : Університетська книга, 2018. 227 с.
5. Кісіль З.Р., Швець Д.В. Мотивація діяльності людини: Навчальний посібник у схемах, таблицях, коментарях. Одеса: Видавництво ОДУВС, 2023. 154 с.
6. Меленчук Н.І., Мухаровська Б.О. Особливості самоставлення осіб із різним рівнем нарцисизму. Габітус. Вип. 49. 2023. С. 140-145.
7. Столяренко О.Б. Психологія особистості. Теоретичний курс. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 280 с.
8. Туриніна О. Л. Методологія та методи психологічного дослідження: навч.- метод. посіб. Київ : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2018. 206 с.
9. Чудаєва Н.В., Шульдик А.В. Психологія мислення. Умань : Візаві, 2019. 206 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Міжнародного гуманітарного університету: офіційний сайт. URL: https://mgu.edu.ua/science_library
2. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>
3. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
4. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>